

BP Outlook nodigt uit tot kritisch denken over aanpak transitie

Coby van der Linde over dat de energietransitie niet een one size fits all-proces is

Energiepodium.nl 22 februari 2018

Op 20 februari heb ik met veel belangstelling gekeken naar de (web)presentatie van de BP Outlook 2018 ([beschikbaar op bp.com](#), [inclusief data en slides](#)). De openheid waarmee het bedrijf de discussie aangaat met de energiesector en andere geïnteresseerden is een prettige afwisseling met de tegenwoordig gangbare discours. Daarin wordt veel gezonden, maar niet echt het gesprek aangegaan. BP doet dat in deze nieuwe vooruitblik richting 2040, niet alleen over de uitkomsten, maar ook over de onzekerheden die in het maken van scenario's besloten zit. De nieuwe vooruitblik nodigt uit tot kritisch nadenken, niet alleen over de ontwikkelingen die men in het verschiep ziet, maar ook over de effectiviteit van overheidsbeleid om binnen de doelstellingen van Parijs te blijven.

Met BP's presentatie van dit jaar wordt een poging gedaan om de grote onzekerheden in de toekomstige samenstelling van de energiemix in de wereld beter te begrijpen. Niet alleen om de effecten van de energietransitie op internationale markten in kaart te brengen, maar ook om de veronderstellingen in het huidige publieke debat tegen het licht te houden. Er zijn zo veel aannames over hoe de toekomst zich aan ons kan ontfouwen, dat het goed is om deze regelmatig kritisch tegen het licht te houden en bij iedere keer ook nieuwe inzichten en ontwikkelingen mee te nemen. Dit vergt ook de expertise van energiebedrijven. Bovendien is het naast elkaar leggen van inzichten van verschillende bedrijven informatief en een welkome aanvulling op rapporten van internationale organisaties. Scenario's zijn immers geen kant en klare voorspellingen, maar een poging om de toekomst in beeld te brengen in de wetenschap dat de werkelijkheid weerbarstiger is. Bovendien zijn alle makers zich ervan bewust dat bijzondere gebeurtenissen en technologische doorbraken niet of moeilijk te modelleren zijn.

Wat de verschillende toekomstverkenningen duidelijk maken is dat de energietransitie niet een one size fits all-proces is. In het publieke debat wordt dit vaak vergeten. Energietransitie is ook iets van verschillende snelheden, niet alleen in Europa maar ook en vooral daarbuiten. Om waar wat te noemen: terwijl Nederland zich voorbereid om de rol van gas flink terug te brengen, kan China juist nog een hoop koolstof-efficiëntie behalen door in elektriciteitscentrales kolen te vervangen door gas. En terwijl China meer gas gaat verbruiken, zal in India, volgens de BP-outlook, de inzet van kolen in de elektriciteitssector nog groeien.

Kosten-, energie- en koolstof-efficiëntie zijn niet makkelijk te behalen in een wereld zonder mondiale CO2 prijs

BP besteedt in de outlook ook ruim aandacht aan de effecten van elektrisch vervoer en aan welke beleidsaanpak en technologie het meest energie- en koolstof-effectief zijn. Na de vele rapporten over de snelle opmars van elektrische auto's en de mogelijke effecten op de olievraag in de wereld, blijkt dat naast het stimuleren van EV, er ook veel koolstofwinst valt te behalen met verdere efficiëntie in het verbruik van fossiele brandstoffen. De grootste invloed op energie- en koolstofefficiëntie gaat echter uit van een nieuwe manier van mobiliteit, het gedeelde gebruik van zelfrijdende auto's. De opstellers van de outlook bedachten een nieuwe eenheid voor het

effect van nieuwe technologie gecombineerd met groeiende energie-efficiëntie en de groeiende vraag naar mobiliteit in de wereld: de voertuigkilometer per eenheid brandstof. Bij het transportgedeelte van de Outlook is de uitleg van Spencer Dale bij de slides een aanrader omdat achter de cijfers bijvoorbeeld ook het portfolio-gedrag van autofabrikanten is meegenomen en ook de effectiviteit van overheidsmaatregelen bij het terugdringen van CO₂-emissies.

Veel zal ook afhangen van het uithoudingsvermogen van overheden, of beter de belastingbetalers, om de nieuwe energietechnologieën langdurig te steunen. Hoewel de kosten van vooral zon en wind flink zijn gedaald en investeerders de nieuwe technologieën nu hebben ontdekt, geeft dit nog geen garantie dat dit zo blijft. Men lijkt zich niet te realiseren dat we gewend zijn geraakt aan kapitaalgoederen in de energiesector met een zeer lange levensduur terwijl de levensduur van bijvoorbeeld windparken nu op ongeveer twintig jaar wordt geschat. Dat betekent dat we die parken na een snelle uitrol ook redelijk snel weer moeten vervangen.

De inzichten die de BP in z'n nieuwe outlook geeft, en vooral de wijze waarop de discussie wordt gezocht over de aannames en uitkomsten, zijn hard nodig om de publieke belangen ook in het nieuwe energiesysteem bespreekbaar te maken en te houden. Kosten-, energie- en koolstof-efficiëntie zijn helemaal niet zo gemakkelijk te behalen in een wereld waarin het ontbreekt aan een mondiale CO₂ prijs. Gevoegd bij de toch best gepolitiseerde discussie over de beste weg vooruit, kunnen we alle spiegels gebruiken die we hebben om een echt succesvolle transitie dichterbij te brengen.

Coby van der Linde is directeur van het Clingendael International Energy Programme (CIEP)